

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.555/2018/10.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Csesznok Judit Anna bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Marcingós Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Marcingós László ügyvéd

Az alperesek: II. rendű

III. rendű

IV. rendű

A III. rendű alperes képviselője: Dr. Jánossi Boglárka ügyvéd és a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd

A IV. rendű alperes képviselője: Dr. Bede Péter ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Győri Ítéltábla, Pf.I.20.158/2018/4/I. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Veszprémi Törvényszék, I.P.20.642/2016/41. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III. és IV. rendű alperesnek személyenként 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, és az államnak - felhívásra - 1.014.000 (egymillió-tizennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2006. június 27-én kölcsönkérelmet nyújtott be a IV. rendű alperes jogelődjéhez, amelyben svájci frank devizanemben 11 millió Ft-nak megfelelő, szabad felhasználású deviza alapú kölcsönt igényelt, a II. rendű alperes, valamint a II. rendű alperes jogelődje közös tulajdonát képező ingatlanfedezet felajánlása mellett. A kölcsönkérelem nyomtatvány többek között tartalmazza a

felperes azon nyilatkozatát, hogy az „ügyféltájékoztató a devizahitel kockázatairól” szóló kiadványban foglaltakat megismerte. Tudomásul vette továbbá, hogy a kölcsönkérelem benyújtása, illetve a bank munkavállalójával, tisztségviselőjével, képviselőjével folytatott bármely kommunikáció a kölcsönszerződés aláírásáig nem keletkeztet semmilyen kötelezettséget a bank részéről szolgáltatás nyújtására vonatkozóan.

- [2] A felperes mint adós, a II. rendű alperes és jogelődje mint zálogkötelezettek, továbbá a IV. rendű alperes jogelődje mint hitelező 2006. augusztus 17-én közjegyzői okiratba foglalt önálló zálogjoggal biztosított kölcsönszerződést kötöttek, amelyben a hitelező 64.012 CHF devizanemben nyilvántartott kölcsön nyújtását vállalta azzal, hogy a kölcsön összegéből legfeljebb 10.140.000 forintnak megfelelő, a hitelező folyósítás napjára jegyzett devizavételi árfolyamán számított devizaösszeget folyósít (folyósítási limit), amely tartalmazza a folyósítási jutalékot is. Amennyiben a kölcsön teljes összege a folyósítási limit miatt nem kerül folyósításra, az igénybe nem vett résszel a kölcsön összege automatikusan lecsökken. A kölcsön összegének devizában való megállapítása és nyilvántartása a folyósítás napján érvényes, a hitelező által alkalmazott devizavételi árfolyamon történik.
- [3] A felek a szerződésben meghatározták a kölcsön induló havi törlesztő összegét, az induló ügyleti kamatot és a kezelési költséget, továbbá a THM induló mértékét. A kölcsön futamideje 20 év volt azzal, hogy a 10 éves előfinanszírozási időszak alatt a felperes csak az ügyleti kamatot és kezelési költséget köteles fizetni, a tőke törlesztésére ezt követően kerül sor a hitelező által megállapított törlesztő összegben. A törlesztés során a devizaeladási árfolyam volt irányadó. A kölcsönszerződés I.10. pontja kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazott.
- [4] Ugyanezen közjegyzői okiratba foglaltan a szerződő felek önálló zálogjogot alapító szerződést is kötöttek a felajánlott ingatlanra.
- [5] A közjegyzői okirat a záró rendelkezések között tartalmazza, hogy a bank valamennyi szerződő fél részére a jelen szerződés aláírását megelőzően kellő időben átadta az üzletszabályzatot, és felhívta a figyelmüket az abban foglalt általános szerződési feltételekre. A felperes és a zálogkötelezettek kijelentették, hogy a hitelező üzletszabályzatát és hirdetményét megismerték és magukra kötelezőnek elfogadták.
- [6] A hitelező jogutódjaként a III. rendű alperes 2015 áprilisában elkészítette a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződés erre vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1 tv.) rögzített elszámolás szabályairól és egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH 2. tv.) szerinti elszámolást, amely felülvizsgálatnak minősül. A per során szerződésállomány-átruházás folytán a III. rendű alperes jogutóda a IV. rendű alperes lett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződés és az önálló zálogjogot alapító szerződés érvénytelenségének megállapítását, és a kölcsönszerződés hatályossá nyilvánítását kérte azzal, hogy a felperes fennálló tőketartozása 2017. december 14-i időpontban 1.537.959 Ft, amelynek megfizetését vállalta.
- [8] A keresetét arra alapította, hogy a felek között egyedileg megtárgyalt szerződési feltételként forint kölcsönre, 10.140.000 Ft összegre, továbbá annak ügyleti kamataira és a futamidőre vonatkozóan jött létre konszenzus, és általános szerződési feltételként a zálogjog alapítására és a közjegyzői okiratba foglalás kötelezettségére akként, hogy ezeket a feltételeket a felperes kifejezetten elfogadta. A forintkölcsönre vonatkozó megállapodás ugyanakkor a kötelező írásbeliség hiányában jogszabályba ütközik. A közjegyző előtt nem a fenti tényleges szerződési akarat írásba foglalása történt meg, a közjegyzői okirat nem a felek megállapodását tükrözi. Előadta, a felperes a kölcsönszerződést ügynökön keresztül kötötte meg, aki alkalmatlan volt a felvilágosítás megadására. A bank világos és egyértelmű tájékoztatása hiányában a fogyasztó felperes oldalán a ténylegesen írásba foglalt szerződés feltételeire vonatkozó szerződési akarat nem is alakulhatott ki.
- [9] Állította, a szerződés tervezetét és az üzletszabályzatot előzetesen nem kapta meg, a bank nem bizonyította a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205/B. §-ába foglaltakat, ezért a deviza konstrukciót tartalmazó üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, így nincs a szerződésnek olyan rendelkezése, amely megalapozná a perbeli ügylet DH1 és DH2 törvények hatálya alá tartozását.
- [10] A közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés nem tartalmazza a szerződés tárgyát, aminek a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján a semmisség a következménye.
- [11] A közjegyzői okirat nem minősül közokiratnak, mert a közjegyző nem tett eleget a reá vonatkozó törvényi kötelezettségeknek.
- [12] Arra is hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik, mivel a banknak valamilyen „devizakonstrukció alkalmazásában megnyilvánuló titkos fenntartása volt”.
- [13] A III. és IV. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték, a II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Nem találta bizonyítottnak a felperes azon állítását, hogy a bank és a felperes között forintkölcsön szerződés jött létre. E körben

értékelte a kölcsönkérelem tartalmát és azt, hogy a bank az abban foglaltaknak megfelelő ajánlatot tett a felperesnek, aki azt a közjegyzői okirat aláírásával elfogadta. A felperes a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: rPp.) 195. § (6) bekezdése szerinti ellenbizonyítás keretében nem tudta igazolni azt az állítását, hogy a közjegyzői okirat nem az ő nyilatkozatát tartalmazza, illetve hogy az okirat nem felel meg a közjegyzőkről szóló 1991. XLI. törvény (a továbbiakban: közjegyzői tv.) által megkövetelt követelményeknek. Az rPp. 195. § (1) bekezdése értelmében ezért a közjegyzői okirat az abban foglalt nyilatkozat megtételét, idejét és módját bizonyítja. Az elsőfokú bíróság mindezeket értékelve arra a következtetésre jutott, hogy a IV. rendű alperes jogelődjének az üzletszabályzata a kölcsönszerződés részévé vált.

- [15] Az elsőfokú bíróság megállapította, a perbeli kölcsönszerződés megfelel az rHpt. 213. § (1) a) pontjában foglaltaknak, tartalmazza annak tárgyát. A szerződésben meghatározott legfeljebb 10.140.000 Ft-nak megfelelő, folyósítani vállalt 64.012 CHF a folyósítás napján 59.139,52 CHF-ben rögzült.
- [16] Az elsőfokú bíróság rámutatott, a szerződés nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe sem, e körben egyrészt utalt a Kúria deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekben felmerült egyes elvi kérdésekről szóló 6/2013. Polgári jogegységi határozatában (a továbbiakban: 6/2013. PJE határozat) foglaltakra, másrészt arra, hogy többlettényállási elem hiányában a tisztességtelen szerződési feltételt kimerítő tényállásra (árfolyamrés) alapított jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelenség nem állapítható meg.
- [17] Az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte az önálló zálogjogot alapító szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet is.
- [18] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [19] Az elsőfokú ítéletben rögzített tényállást részben kiegészítette a kölcsönszerződés további pontjainak és az üzletszabályzat írásba foglalásra mint a szerződés érvényességének feltételére vonatkozó rendelkezése ismertetésével és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az így kiegészített tényállás alapján a jogvita érdemi elbírálására kiható eljárási szabálysértés elkövetése nélkül megalapozott ítéletet hozott. Bár az rPp. tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2009. (VI.24.) PK véleményben (a továbbiakban: 1/2009. PK vélemény) foglalt szempontoknak nem megfelelően járt el a felek felhívásai során, azonban ezen mulasztása nem adott alapot az ítélet hatályon kívül helyezésére. A felperes a per adatai szerint tisztában volt az őt terhelő bizonyítási kötelezettségekkel, ehhez kapcsolódó bizonyítási indítványait elő is terjesztette, azok azonban nem vezettek eredményre. Az elsőfokú bíróság nem zárta el a felperest az

okiratokkal szembeni bizonyítás lehetőségétől, és nem korlátozta az eljárási jogait. Részletes és okszerű magyarázatot adott arra, hogy miért az aláírt szerződés tartalmának alapulvételével bírálta el a keresetet.

- [20] A másodfokú bíróság egyetértett a felek jogviszonyának minősítésével, miszerint az fogyasztási kölcsön, és a felperes által nem vitatott felülvizsgálnak minősülő elszámolásra tekintettel az a DH törvények hatálya alá tartozik.
- [21] Az ítéletábra rámutatott, a kölcsön létrejötté vonatkozásában alapvető követelmény, hogy a felek a lényeges kérdésekben megállapodjanak, és a már létrejött szerződéshez kapcsolódó további követelmény, hogy az ügyletről kiállított okiratnak tartalmaznia kell az rHpt. 213. § (1) bekezdésében foglaltakat. Az adott ügyben a felek a szerződésüket közjegyzői okiratba foglalták. A minősített okirati forma a nyilatkozat megtételét és annak tartalmát igazolja, azt azonban nem, hogy a nyilatkozat a valóságnak megfelel. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy nem vezetett eredményre az rPp. 195. § (6) bekezdése, valamint 196. § (1) bekezdése szerinti felperesi ellenbizonyítás. A közjegyzői tv. 120-129. §-ában foglaltak megsértése sem nyert bizonyítást, így a közjegyzői tv. 131. § (1) bekezdése értelmében a per tárgyát képező közjegyzői okirat a közokirati jellegét nem veszítette el. Az elsőfokú bíróság a közjegyző tanúvallomását az rPp. 206. §-ában foglaltaknak megfelelően, okszerűen értékelte.
- [22] Az ítéletábra megállapította, az elsőfokú bíróság nem kizárólag a közjegyzői okiratba foglalt szerződést értékelte, hanem figyelembe vette a kölcsönkérelem tartalmát és a szerződésben foglaltaknak megfelelő banki teljesítést is. Ezen felül az ítéletábra értékelendőnek tekintette azt is, hogy a felperes hosszú éveken keresztül nem jelezte azt, hogy a közjegyzői okiratba foglalt szerződés bármely pontja ellentétes lenne a szerződési akaratával, nem élt jogorvoslattal az elszámolás ellen sem. A keresetét csak akkor terjesztette elő, amikor a szerződés értelmében a tőketörlesztési kötelezettségének esedékessége közelgővé vált.
- [23] Az ítéletábra hangsúlyozta, a kölcsönkérelemben és a közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatokat a felperes megtette, ezért abból kell kiindulni, hogy azok az akaratának megfeleltek. A felperes és a zálogkötelezettek a közjegyzői okiratba foglalt szerződésben elismerték azt, hogy a szerződés aláírását megelőzően kellő időben az üzletszabályzatot átvették, a bank hirdetményét megismerték, azt elfogadták, a jogviszony részévé tették, ami által az rPtk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltak teljesültek. Az közömbös, hogy a fenti feltétel lehetősége az alperes vagy az ügynök tevékenysége nyomán teljesült. A nyilatkozatban foglaltak ellenkezője a perben nem nyert bizonyítást. Az ítéletábra kiemelte, nem az általános szerződési feltétel egy pontja tartalmazza az elismerést, hanem a közjegyzői okiratba foglalt aláírások feletti rész hivatkozik a megismert, illetve átvett üzletszabályokra, ami megengedett (EBH

2011. 2413.). Az ítélet tábla utalt e körben az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-449/13. ítéletének 29. pontjára is.

- [24] Az ítélet tábla a 6/2013. PJE határozat 3. pontjára utalással kifejtette, a felperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy nem értette meg a kölcsönszerződés minden rendelkezését, mert ez esetben tőle elvárható lett volna, hogy ezen rendelkezésekről tájékoztatást kérjen, aminek elmulasztása a kölcsönvevő terhére esik.
- [25] A felperesi állítással szemben a disszenzus fennálltát a per adatai kizárják. Nem nyert igazolást szóban megkötött forint kölcsönszerződés létrejötte, amellyel ellentétes tartalmat tükrözne a közjegyzői okiratba foglalt szerződés, és ezért azzal szemben a korábbi egyedi szerződés válhatna a jogviszony tartalmává. Ilyen, eltérő tartalmú, a valós jogviszonyt meghatározó ügylet miatt sem jöhetett létre a felek között, mert érvényességéhez annak írásba foglalására lett volna szükség.
- [26] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felek szerződése tartalmazza a kölcsön tárgyát, ezért nem ütközik az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába. Ezzel ellentétes jogi álláspontjával a felperes lényegében a bíróságokra nézve kötelező jogegységi határozatokban foglaltakat vitatja. Az ítélet tábla kiemelte, a perbeli esetben a szerződésben rögzített banki árfolyam figyelembevételével a kölcsön devizában kifejezett egyenértéke a szerződéskötéskor pontosan kiszámítható volt a szerződésben rögzített későbbi időpontra vetítve.
- [27] Az ítélet tábla a jóerkölcsbe ütköző jellegre alapított érvénytelenség, valamint az önálló zálogjogot alapító szerződés érvénytelensége kapcsán maradéktalanul osztotta az elsőfokú ítéletben kifejtetteket.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [28] A felperes a felülvizsgálati tárgyaláson pontosított felülvizsgálati kérelmében - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával közbenső ítélettel a perbeli szerződés érvénytelenségének megállapítását és a jogkövetkezmények tekintetében az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, és másik eljáró tanács kijelölését kérte. Állította, a jogerős ítélet az rPp. 3. § (3) bekezdésébe, a közjegyzői tv. 120. § (1) bekezdésébe és 131. §-ába, az rHpt. 203. § (6) bekezdésébe, (7) bekezdés a) pontjába, 213. § (1) bekezdés a) pontjába, az rPtk. 205. §-ába, 207. § (1) bekezdésébe és 523. § (1) bekezdésébe, a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 8. § (2) bekezdés d) pontjába és 10. §-ába, a

fogyasztókkal szemben tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelv egyes rendelkezéseibe ütközik.

- [29] A felperes megítélése szerint az eljárás bíróságok nem a kereseti kérelmeket bírálták el, az azokban felhozott érvek nem állnak ok-okozati kapcsolatban a per adataival.
- [30] Eljárási szabálysértésként a felperes a bíróságokat terhelő tájékoztatási kötelezettség megsértését, azt állította, az lett volna a bizonyításra szoruló tény, hogy a fogyasztó által "megtett" nyilatkozat szerinti tájékoztatások, üzletszabályzati rendelkezések ismertetése valóban megtörtént-e vagy sem, és ha igen, milyen tartalommal. Hivatkozott e körben az EUB C-449/13. számú ítéletére, arra hogy a szerint függetlenül a szerződésben szereplő záradéktól, a hitelező tartozik viselni a bizonyítási terhet a tájékoztatási kötelezettsége megfelelő teljesítése tekintetében. A közjegyzői okirat nem a fogyasztó nyilatkozatát, hanem a bank blankettáját tartalmazza.
- [31] A felperes előadta, a szerződést tartalmazó okirat nem minősülhet közokiratnak, mert a közjegyzői tv. 120. § (1) bekezdése szerint a közjegyző kötelezettsége volt annak igazolása, hogy a törvényi előírásokat betartotta, azonban erre a tanúvallomása nem volt alkalmas. A felülvizsgálati kérelemben szó szerint idézett tanúvallomásból a felperes véleménye szerint az következik, hogy „a közjegyzők bábként működnek közre” az eljárásokban, megsértve a közjegyzői tv.-ben előírt magatartást.
- [32] A felperes sérelmezte a jogerős ítélet azon következtetését, hogy a felperes terhére esik, ha a számára nem érthető rendelkezésekről elmulasztja felvilágosítás-kérést. Ezzel szemben hivatkozott az EUB világos és érthető szerződési feltételek követelményével kapcsolatos több ítéletére is, amely normákat a nemzeti bíróságoknak alkalmazniuk kell. A megfelelő tájékoztatás kötelezettségét fogalmazza meg az rHpt. 203. §-a is, ami nem más mint az rPtk. 205. § rendelkezéseinek a speciális jogviszonyra történő alkalmazása. Mindezek alapján a hitelnyújtónak megfelelő tájékoztatást kellett volna adnia, ami nem történt meg, ugyanis ha a kockázat nincs forintosítva, nem is lehet tájékoztatásról beszélni. Felperes kifejtette, a hitelnyújtók úgy „árulták” a „termékeiket”, hogy azok rövid távon a forinthiteleknel jelentősen kedvezőbbek, de nem ismertették a törlesztőrészlet emelkedésének eseteit, lehetséges okait, valószínűségét, a kockázat áthárításának pénzügyi alapját és költségét.
- [33] Hangsúlyozta, a felek szerződéses akarata megállapításakor megkerülhetetlen a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének és tartalmának vizsgálata. A lényeges szerződési feltételt a banknak először egyértelműen ki kell fejeznie, majd tájékoztatnia kell az alkalmazni kívánt feltételről a szerződő partnerét. Szemben a jogerős ítéletben írtakkal, jelen ügyben hiányzik a feleknek egy meghatározott kölcsönösszegre vonatkozó konszenzusa, mert abban

képtelenek voltak megállapodni. Az akarati disszenzust az rHpt. semmisnek minősíti. A felperes azt a tényállítást tette, hogy a felek egyedileg megtárgyalták a kölcsön meghatározott forint összegét. A hitelezők egyrészt elismerték a forint összeget mint egyedileg megtárgyalt feltételt, másrészt azzal ellentétes deviza konstrukcióra vonatkozó üzletszabályzati feltételeket állítottak. Azt viszont nem bizonyították, hogy ki, mikor, milyen tartalommal tette megismerhetővé a hivatkozott tartalmú üzletszabályzatot.

- [34] A felperes hangsúlyozta továbbá, nem az a jogvita tárgya, hogy szóban vagy írásban jött-e létre a szerződés, hanem az akaratnyilatkozatok találkozásának van jelentősége. Ha a fogyasztó a közjegyző előtt „ki sem nyitotta a száját”, abból az következik, hogy nem tett jognyilatkozatot, tehát azt írásba sem lehetett foglalni. Az EUB C-51/17. számú ítélete nyomatékossította, hogy az okirat, a blanketta nem helyettesít minden tényállítást és egyéb bizonyítási eszközt.
- [35] A felperes végül kifejtette, egy szerződés úgy is ütközhet jóerkölcsbe, hogy a felek között nincs minden kérdésben konszenzus. Ezzel összefüggésben részletezte a Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatában foglaltakkal ellentétes véleményét. Változatlanul fenntartotta arra vonatkozó álláspontját is, hogy a perbeli szerződésre nem terjed ki a DH törvények hatálya.
- [36] A III. és IV. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [37] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján az érdemben elbíráلható felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt az ott hivatkozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [38] A Kúria előrebocsátja, a Polgári jogegységi határozatokban kifejtettek az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróságokra kötelezőek, jelen eljárásban is irányadóak, azokkal ellentétes döntés jelen eljárásban sem hozható. A vonatkozó jogegységi határozatok felülvizsgálatának kezdeményezését pedig jelen tanács indokolatlannak tartja.
- [39] A felperes felülvizsgálati kérelmében eljárási szabálysértésként az rPp. 3. § (3) bekezdésének megsértését állította. A Kúria maradéktalanul egyetértett a jogerős ítéletben e körben írtakkal, amelyek az 1/2009. PK véleményben, illetve az ítélet hatályon kívül helyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2014. (VI.30.) PK véleményben kifejtetteknek alapulnak. A bizonyítási teher felperesre hárításának jogellenességét egyébként a jelen ügyben a szerződéskötés időpontjára tekintettel a 30. cikk (1) bekezdése alapján nem alkalmazható 2008/48/EK irányelv, illetve az ezen

irányelvben foglaltakkal kapcsolatos EUB C-449/13. számú ítélet nem támasztja alá. A hivatkozott ítéletből (22-32. pontok) is az következik, hogy a fogyasztónak biztosítani kell a bizonyítás jogát arra, hogy az általa a szerződésben elismertek ellenére a tájékoztatást, az üzletszabályzatot nem kapta meg.

[40] A másodfokú bíróság az iratoknak megfelelően állapította meg, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes - a bíróság tájékoztatása nélkül is - tisztában volt azzal, hogy a kereseti tényállításai, így az üzletszabályzat előzetes átadásának hiánya tekintetében is őt terheli a bizonyítás. Ennek megfelelően tanúbizonyítási indítvánnyal élt, az általa bejelentett tanúkat a bíróság meghallgatta, az adott tényállás mellett azonban az eljáró bíróságok egyezően úgy ítélték meg, hogy a bizonyítása nem vezetett eredményre. Ezen mérlegelés helytállósága a később kifejtettek szerint érdemben a felülvizsgálati eljárásban nem volt felülmérlegelhető.

[41] A felperes felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy nem a közjegyzői okiratba foglalt tartalommal jött létre a felek között a szerződés, a kölcsön CHF alapúságában nem jött létre a felek között konszenzus, a felperes akarata forint kölcsönszerződés megkötésére terjedt ki. A jogerős ítélet ezért sérti az rPtk. 205. és 207. §-aiban írtakat. Az adott tényállás mellett jelentősége van annak, hogy „kölcsönkérelem” is készült, amelyben az igényelt kölcsön összege forintban, a kölcsön devizaneme CHF-ben került megjelölésre. De ezen okiratban írtak figyelmen kívül hagyása esetén is megállapítható, hogy a perbeli szerződés elnevezése, „Önálló zálogjoggal biztosított kölcsönszerződés deviza alapú kölcsönhöz”, egyértelműen utal arra, hogy deviza alapú kölcsönszerződés megkötésére került sor. Több rendelkezése pl. 1.1, 1.2, 4.1, 4.3.1 pontja is ennek megfelelő tartalmú. A kölcsön összege mind CHF-ben, mind Ft-ban meghatározásra került. Ilyen szerződéses tartalom mellett nem lehet olyan következtetésre jutni, hogy a felek között a deviza alapú kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges konszenzus nem lett volna meg. Ezt bizonyítja a jogerős ítéletben is kiemelt azon tény is, így hogy a felperes kezdettől fogva a szerződésnek megfelelően teljesítette a törlesztési kötelezettségét, és a 2015. szeptember 15-i perindításig nem jelezte, hogy az írásba foglalt szerződés nem a tényleges akaratát tükrözi.

[42] Mindezeket értékelve a Kúria maradéktalanul egyetértett a perben eljáró bíróságok jogi álláspontjával, miszerint a szerződés az írásba foglalt tartalommal, a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jött létre akként, hogy a felek a szerződési akaratukat írásban nyilvánították ki az rPtk. 216. § (1) bekezdésének megfelelően. Az, hogy a felperesnek forint összegre volt szüksége, ezért hitelkérelme eredményeképpen forint összeghez kívánt jutni, nem cáfolja azt, hogy azt a IV. rendű alperes jogelődje által felkínált feltételek elfogadásával forintban folyósított deviza alapú kölcsönszerződést kötött.

- [43] A felperes azt is állította, hogy a szerződés nem tekinthető közokiratnak, amit megítélése szerint a közjegyzőnek a felülvizsgálati kérelemben idézett tanúvallomása is igazol. A felülvizsgálati kérelemben az rPp. 206. §-ának mint megsértett jogszabályhelynek a megjelölése hiányában – a később részletesen kifejtettek szerint – a Kúria nem vizsgálhatta, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerű értékelésére és összességében való elbírálására vonatkozó kötelezettségük sérelme nélkül jutottak-e arra az egyező következtetésre, hogy a közjegyző a közjegyzői tv. 120. § (1) bekezdésében foglaltakat nem sértette meg. Kiemeli azonban, ha a felperesnek sikerült volna is bizonyítania, hogy a szerződés nem minősül közokiratnak, az nem jelentené azt, hogy az rHpt. 210. § (1) bekezdésében meghatározott alaki követelmény ne teljesült volna, azaz a közokirati jelleg megdőlése sem eredményezné a szerződés alaki okból való érvénytelenségét. Erre tekintettel a közjegyzői tv. felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendelkezéseinek megsértése még valósága esetén sem alapozná meg a jogerős ítélet jogszabályba ütközését.
- [44] A Kúria maradéktalanul egyetértett a jogerős ítéletben kifejtettekkel, miszerint a 6/2013. PJE határozatban foglaltaknak megfelelően a felperestől mint kölcsönvevőtől minimálisan elvárható volt, hogy a szerződést alaposan áttanulmányozza és az egyes általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen. Erre a felperes személyes előadása szerint nem került sor, ennek elmulasztása az rPtk. 4. § (4) bekezdése alapján a kölcsönvevő terhére esik.
- [45] A jogerős ítéletben helytállóan megállapítottak szerint 2006. augusztus 17-én deviza alapú, CHF-ben nyilvántartott kölcsönszerződés megkötésére került sor. A szerződés értékállandósági kikötést tartalmazó forint kölcsönnek nem tekinthető. A szerződés mindenben megfelelt a 6/2013. PJE határozatban kifejtett deviza alapú kölcsön fogalmi ismérveinek: forintban nyújtották, forintban kellett törleszteni, de a felperes CHF-ben adósodott el.
- [46] A deviza alapú kölcsönszerződés esetén a szerződés érvényes létrejöttéhez legalább az szükséges, hogy abból a kölcsön összege, a deviza neve, a kamat mértéke, a törlesztő részletek (kiszámítható módon) és a futamidő megállapítható legyen. Az írásba foglalt szerződés a fentieket tartalmazza azzal, hogy a kölcsön CHF-ben meghatározott összege a szerződés I.1.1. és I.1.2. pontjainak megfelelő számítás szerint kiszámító volt. A deviza konstrukció – szemben a felülvizsgálati kérelemben írtakkal – nem kizárólag az üzletszabályzatból, hanem a felperes által nem vitásan megismert tartalmú közjegyzői okirat [2] és [3] pontban idézett rendelkezéseiből is egyértelműen kitűnik. Az nem volt vitatott, hogy a felperes az írásba foglalt szerződés tartalmát megismerte, megismerhette, hiszen személyes meghallgatása során elismerte, hogy azt a közjegyző felolvasta. A fent kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem sérti rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdéseiben, 207. §-ában és 523. § (1) bekezdésében írtakat.

- [47] A szerződés létrejöttétől eltérő kérdés, hogy a szerződésben, illetve azt megelőző megfelelő időben a hitelező eleget tett-e az őt a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 4. cikkének (2) bekezdésében megfogalmazott követelménynek, hogy a szerződési feltételeket világosan és érthetően fogalmazza meg akként, hogy annak alapján a kölcsönfelvevő megalapozott döntést hozhasson. Hiszen abból, hogy a szerződés létrejött, nem következik, hogy az ne lehetne semmis, ezen belül tisztességtelen feltételeket ne tartalmazhatna. Ugyanakkor, bár a felperes felülvizsgálati kérelmében, az október 7-én benyújtott beadványában és a felülvizsgálati tárgyaláson is hangsúlyosan hivatkozott az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás és az árfolyamrés alkalmazásának tisztességtelenségére, ezen érvénytelenségi okok az alább kifejtett eljárási szabályokra tekintettel érdemben a felülvizsgálati eljárásban mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban nem voltak vizsgálhatók.
- [48] A Kúria rámutat arra is, hogy a felperes elsődleges érvelésével, miszerint a felek között forint kölcsönszerződés jött létre, összeegyeztethetetlen, hogy a fent megjelölt tisztességtelenségi okok megvalósultak volna. Amennyiben pedig fenti jogi érvelést úgy kell értelmezni, hogy az arra az esetre vonatkozik, ha a Kúria az elsődleges álláspontját nem fogadná el, az árfolyamrés alkalmazása, illetve az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tisztességtelenségének vizsgálatát akkor is kizárják az alábbiak.
- [49] Tényként rögzíthető, hogy az alapeljárás tárgyát a fenti körben megjelölt tisztességtelenségi okok nem képeztek, illetve a felperes felülvizsgálati kérelmében az rPtk. 209. § (1) bekezdésének, vagy a fogyasztói irányelv valamely cikkének megsértését nem jelölte meg.
- [50] Az rPp. 272. § (2) bekezdése és az azt értelmező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK véleményben (a továbbiakban: PK vélemény) írtak értelmében a megsértett jogszabály megjelölése hiányában a felülvizsgálati kérelem, illetve annak az a része, ami tartalmilag hiányos, érdemben nem bírálható el. Figyelemmel arra, hogy a felperes felülvizsgálati tárgyaláson előadott érvelése szerint a felülvizsgálati kérelem elbírálásának nem lehet akadálya az, hogy a rendkívüli jogorvoslattal élő fél nem hivatkozott „tű pontossággal” a megsértett jogszabályhelyre, és erre hivatkozással nem hagyhatók figyelmen kívül az előadott kérelmei, érvei, a Kúria utal az Alkotmánybíróság IV/3377-10/2015. számú határozatában foglaltakra. E határozatában az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a Kúriának az rPp. 272. § (2) és (3) bekezdésével, valamint a 273. § (1) és (5) bekezdésével kapcsolatos, minden pertípusban érvényesülő együttes gyakorlata - a jogszabályhely megjelölésének hiányában a felülvizsgálati kérelem formai okból, hivatalból elutasítása - megfelel-e az alkotmányos követelményeknek. Megállapította, a Kúria jogértelmezése nem tágitotta ki az rPp. 272. § (2) bekezdésében

foglalt feltétel értelmezését, a jogszabály alkotmányos értelmezési tartományán belül maradt, így nem sérült az adott ügy indítványozójának az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott, bírósághoz forduláshoz való joga.

- [51] A Kúria régóta kialakult, és minden polgári ügyben az ügy tárgyától függetlenül irányadó gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásnak mint rendkívüli jogorvoslati eljárásnak nem lehet tárgya olyan új jogi álláspont, amelyet az eljáró bíróságok nem vizsgáltak; a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH2001.172., BH2001.222.). A tisztességtelenség hivatalbóli vizsgálata pedig az ismertetett belső jogi szabályokra tekintettel a felülvizsgálati eljárásban mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban kizárt. Nincs az EUB-nak olyan ítélete, iránymutatása, amely a fenti körben a tagállami jog eljárási rendelkezését a rendkívüli jogorvoslati eljárásban felülírná. A Kúria a fenti eljárási okokból a tájékoztatás tisztességtelenségét érdemben nem vizsgálta, vizsgálhatta.
- [52] A Kúria úgyszintén nem foglalkozhatott a felperes jogszabályi hivatkozás nélküli azon megállapításával, hogy a perbeli szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző. Csak megjegyzi ezért, hogy a 6/2013. PJE határozat e körben iránymutatást ad, amely a bíróságokat köti.
- [53] A felperes hivatkozott az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának megsértésére is, azonban azt maga sem állította, hogy a kölcsönösszeg közjegyzői okiratba foglalt szerződésben történt meghatározása nem felelne meg a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztőrészleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. PJE határozatban írtaknak. Arra tekintettel állította annak elégtelen tartalmát, hogy a PJE határozatban írtakkal nem ért egyet. Ez azonban a korábban már kifejtettek értelmében nem szolgáltatathat alapot a bíróságokra nézve kötelező jogegységi határozatnak megfelelő jogerős ítélet jogszabálysértésének alátámasztására.
- [54] A felülvizsgálati kérelem megsértett jogszabályhelyként megjelölte még az rHpt. 203 § (6) és (7) bekezdése, továbbá a Tpvt. és az Fgytv. egyes rendelkezéseit is. Ezen jogszabálysértések vizsgálatát kizárta, hogy azokra az eljárás korábbi szakaszaiban, illetve a fellebbezésében a felperes nem hivatkozott. Az rPp. 272. §-ából fakadóan a felülvizsgálati kérelemben nem jelölhető meg olyan új jogszabálysértés, amelyre a fél korábban nem hivatkozott és amelyre vonatkozóan a jogerős határozat döntést nem tartalmaz (KGD2017.119; BH2017.101).
- [55] A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [56] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Kúria az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest a III. és IV. rendű alperes jogi képviseleti díjból álló eljárási költségének megfizetésére. Annak összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése alapján, a kifejtett jogi képviseleti munkával arányban, mérsékelt összegben határozta meg. A felperes köteles továbbá az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam részére történő megfizetésére a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-a és az rPp 78. § (1) bekezdése alapján.
- [57] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [58] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. október 15.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Csesznok Judit Anna sk. bíró